

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 463 Din 06.09.2023

Dosar nr.: 468/2022

Petiția nr.: 5023/19.07.2022

Petent(ă): Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în retragere din Administrația Națională a Penitenciarelor, Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Penitenciarul Oradea, Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Penitenciarul Deva, Asociația Pensionarilor din Penitenciarul Bistrița, Asociația Pensionarilor de Penitenciare Craiova, Filiala Arad a Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Administrația Națională a Penitenciarelor prin reprezentant convențional Valentin Lupu președinte al Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Administrația Națională a Penitenciarelor

Reclamat(ă): Guvernul României prin Secretariatul General al Guvernului

Obiect: prevederile O.U.G. nr. 130/17.12.2021 prin care pensionarii militari care beneficiază de pensiile cuprinse între 1001-1600 lei inclusiv nu au beneficiat de ajutorul de care au beneficiat ceilalți pensionari; pensionarii militari cu pensii ale cărui cuantumului brute aflate în plată la 31 decembrie 2021 au fost mai mari de 2 500 lei au fost indexate cu doar 2,6% iar ceilalți pensionari au beneficiat de o indexare de 10%, pensionarii militari cu venituri din pensii mai mari de 4000 lei au fost supraimpozitați cu un procent de 10%.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1. Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în retragere din Administrația Națională a Penitenciarelor, Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Penitenciarul Oradea, Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Penitenciarul Deva, Asociația Pensionarilor din Penitenciarul Bistrița, Asociația Pensionarilor de Penitenciare Craiova, Filiala Arad a Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Administrația Națională a Penitenciarelor prin reprezentant convențional Valentin Lupu președinte al Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Administrația Națională a Penitenciarelor cu sediul în Str. Maria Ghiculeasa, Nr. 47, Sector 2, București

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2. Guvernul României prin Secretariatul General al Guvernului cu sediul în Piața Victoriei 1, București 011791

II. Citarea părților

3. În temeiul art. 20 alin.(4) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

4. Prin adresa nr. 5023/29.07.2022 a fost citat petenții iar prin adresa nr. 5345/29.07.2022 a fost citată partea reclamată pentru ziua stabilită 30.08.2022, ora: 00. În ședința de audieri s-a invocat din oficiu excepția de necompetență materiala a CNCD. Din acest punct de vedere, examinarea soluțiilor legislative alese de către legiutor și conformitatea acestora cu principiul egalității statuat în Constituția României, revine Curții Constituționale.

5. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petenților

6. Petenții ne supun atenției prevederile O.U.G. nr. 130/17.12.2021 care prevede că beneficiarii pensiilor din sistemul public de pensii care au venituri cuprinse între 1001-1600 lei inclusiv, au primit în luna ianuarie 2022, un ajutor financiar, care să compenseze cuantumul fiecărei pensii, până la concurența sumei de 2200 lei, în timp ce cadrele militare în rezervă și în retragere (militarii pensionați) aflați în situație similară, respectiv cu o pensie ce se situează între 1001-1600 lei inclusiv, nu au beneficiat de acest ajutor, fără o justificare obiectivă și rezonabilă.

7. De asemenea, O.U.G. nr. 130/17.12.2021, pentru anul 2022, în sistemul public de pensii a fost stabilită o indexare în procent de 10% la toate pensiile aflate în plată, iar conform art. XLV din O.U.G. nr. 130/2021, s-au indexat cu 10% doar pensiile militare de stat ale căror cuantumuri brute aflate în plata la 31.12.2012, au fost de până la 2500 lei.

8. Pensiile militare de stat ale cărui cuantumului brute aflate în plată la 31 decembrie 2021 au fost mai mari de 2 500 lei au fost indexate cu doar 2,6%, inechitate nejustificată obiectiv de un scop legitim.

9. Potrivit datelor statistice ale Casei Naționale de Pensii Publice a fost evidențiat că în luna decembrie 2021 un număr de 136.684 pensionari încasau lunar pensii mai mari de 4 000 lei și au fost suprataxate în procent de 10%. Reținerea contribuției pentru asigurări sociale de sănătate a acestor pensionari militari diminuează în mod clar puterea de cumpărare, chiar și în condițiile acordării indexării de 2,6% începând cu data de 01.01.2022.

10. Din situația pe care petenții au solicitat-o rezultă la data de 31.12.2021 că eligibili pentru acest ajutor financiar erau 154 cadre militare în rezervă și retragere, familiile acestora și urmașii celor decedați și 540 de urmași ai acestora, totalul însumând 694 persoane dintr-un efectiv de 11263 persoane în evidență.

Sușinerile părții reclamate

11. Partea reclamată invocă excepția necompetenței materiale a CNCD raportat la obiectul petiției adică stabilirea supraimpozitării de 10% care reprezintă o contribuție de asigurări de sănătate doar pentru peroanele ale căror pensii depășesc 4000 lei, iar prin prevederile OUG 132/2021 pensionarii din sistemul public de pensii au beneficiat de ajutor financiar, în timp ce cadrele militare în rezervă și în retragere nu au primit acest ajutor.

VI. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

12. Decizia **Curții Constituționale nr. 997/2008** arată următoarele:

„Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, care, potrivit art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.

Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile și organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art. 16 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește rolul de «garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării», iar potrivit dispozițiilor art.18 din același act normativ, «este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art.19 alin.(1) lit.c), precum și art. 20, în ansamblu, reglementează rolul jurisdicțional al Consiliului, care are ca finalitate, așa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârșit, nu trebuie omis nici faptul că art.2 alin.(3) din aceeași ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».

Deși autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 în sensul aplicabilității lor și cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuși că dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale jurisdicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă și introducerea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2008, a alin. (3) la art.19 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, prin care s-a scos din competența Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din

sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție.

În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii și își poate exprima opinia în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce aici interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării.

Deși în lumina dispozițiilor constituționale o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative și la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuși, așa cum s-a reținut și mai sus, că, în practică, art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000.

Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art. 20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative.”

13. Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor are următoarele prevederi relevante:

„Art. 28. Membrii Colegiului director, din oficiu, pot ridica excepția de necompetență când în mod vădit constată că petiția formulată nu este de competența Consiliului, potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 137/2000, republicată.

Art. 29. Excepția de necompetență poate fi ridicată de reclamat sau de membrii Colegiului director și în cursul soluționării petiției, sub condiția prevăzută la art. 30.

Art. 30

- (1) *Excepția de vădită necompetență se pune în dezbateră petentului sau a persoanei interesate care sesizează Consiliul, pentru a-și formula punctul de vedere.*
- (2) *Colegiul director acordă un termen petentului sau părții interesate pentru a comunica punctul de vedere.*

Art. 31

- (1) *Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență după solicitarea punctului de vedere al petentului sau al părții interesate care a sesizat Consiliul.*
- (2) *Necomunicarea punctului de vedere la termenul acordat nu împiedică soluționarea petiției.*

Art. 32

Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență prin hotărâre a Colegiului director.”

14. Având în vedere prevederile art. 18 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** („*Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.*”), totodată în conformitate cu deciziile instanțelor de judecată, Colegiul director a instituit ca practică formularea unor puncte de vedere în situațiile în care fapta de discriminare ar rezulta din legislație.

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

15. Conform O.U.G. nr. 130/17.12.2021

- pensionarii militari care beneficiază de pensiile cuprinse între 1001-1600 lei inclusiv nu au beneficiat de ajutorul de care au beneficiat ceilalți pensionari;
- pensionarii militari cu pensii ale cărui cuantumului brute aflate în plată la 31 decembrie 2021 au fost mai mari de 2 500 lei au fost indexate cu doar 2,6% iar ceilalți pensionari au beneficiat de o indexare de 10%. pensionarii militari cu venituri din pensii mai mari de 4000 lei au fost supraimpozitați cu un procent de 10%.

16. Petiția având ca obiect prevederile unei legi, Colegiul director admite excepția de necompetență invocată de reclamați conform **Deciziei Curții Constituționale nr. 997/2008.**

17. Colegiul director prezintă următorul

PUNCT DE VEDERE

privind obiectul petiției:

O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: „*Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor*

recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”).

Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (**Marckx împotriva Belgiei**, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (**Van der Mussele împotriva Belgiei**, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (**Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (**Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit**, 30 iulie 1998, §75).

Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând „sau oricare alt criteriu”, însă aceste criterii, conform cauzisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (**Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei**, 7 decembrie 1976, §56). „Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

Privind dreptul, Colegiul director se poate raporta la orice drept prevăzut de **O.G. nr. 137/2000**, de legislația națională respectiv de tratatele internaționale ratificate de România. CEDO, în cauza **Sejdić și Finci împotriva Bosniei și Herțegovinei**, 22 decembrie 2009, §53, arată că **Protocolul adițional nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului** acoperă patru cazuri, în particular când o persoană este discriminată

„i. în a se bucura de orice drept asigurat în mod specific unei persoane conform legislației naționale;

ii. în a se bucura de un drept care se poate deduce din obligația clară a unei autorități publice în temeiul legislației naționale;

iii. de către o autoritate publică în exercitarea puterii discreționare (spre exemplu acordarea unor subvenții);

iv. prin orice alt act sau omisiune de către o autoritate publică (spre exemplu comportamentul autorităților de impunere a respectării legii când controlează o rebeliune).”

Colegiul director constată că pensionarii militari, din punctul de vedere al pensiei, care intră în domeniul dreptului de proprietate, se află în situație comparabilă cu alți pensionari.

Criteriul de diferențiere este un statut pe baza căruia se diferențiază între ele pensionarii, și anume statutul de pensionar militar.

Dreptul atins este dreptul la proprietate.

În consecință prevederea legală prin care pensionarii militari nu au beneficiat de ajutorul de care au beneficiat alți pensionari, respectiv prin care pensiile s-au indexat diferențiat în funcție de tipul pensiei, creează efecte discriminatorii.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, pcu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admite excepția de necompetență invocată de reclamați conform **Deciziei Curții Constituționale nr. 997/2008**;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul;

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA - Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA - Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN – Membru

**Redactată și motivată: A.C.F., H.I.
Data redactării: 11.01.2024**

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.